

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
З ДИСЦИПЛІНИ

«ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»

(для студентів 3 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання
за напрямом підготовки «Туризм»)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до виконання контрольної роботи з дисципліни «ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ» (для студентів 3 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання за напрямом підготовки «Туризм») / Харк. нац акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. М. Покологна. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 32 с.

Укладач М. М. Покологна

Рецензент: к. г. н., доцент кафедри соціально-економічної географії та регіонознавства геолого-географічного факультету Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна Редін Володимир Іванович

Рекомендовано кафедрою туризм і готельного господарства, протокол № 1 від 28.08.2010 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	5
1.1 Загальні положення.....	5
1.2 Структура контрольної роботи.....	5
1.3 Вимоги до змісту контрольної роботи.....	6
РОЗДІЛ 2 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ...	20
2.1 Загальні вимоги.....	20
2.2 Нумерація та оформлення графічного і табличного матеріалу...	20
2.3 Загальні правила посилання на використані джерела.....	22
2.4 Загальні вимоги і правила цитування.....	22
2.5 Оформлення списку використаних джерел.....	23
2.6 Додатки.....	24
РОЗДІЛ 3 ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	24
РОЗДІЛ 4 РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	25
Додатки	28

ВСТУП

У системі підготовки студентів за напрямом «Туризм» дисципліна «Туристські ресурси України» посідає провідне місце, оскільки виконує декілька важливих завдань:

1. Знайомить студентів із потенціалом різноманітних туристських ресурсів України.
2. Дає оцінку розвитку інфраструктури галузі.
3. Висвітлює проблемні питання щодо раціоналізації використання наявного туристсько-ресурсного потенціалу держави.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- особливості структури, географії розповсюдження, потенційні запаси та сучасний рівень використання різноманітних видів природних туристських ресурсів;
- особливості структури, географії розповсюдження, потенційні запаси та сучасний рівень використання антропогенних туристських ресурсів;
- класифікацію туристських територій України (основні схеми рекреаційно-туристичного районування території України);
- особливості туристських ресурсів окремих туристських регіонів держави.

Уміти:

- аналізувати існуючий рекреаційно-туристський потенціал територій щодо здійснення того чи іншого виду діяльності, користуючись статистичною та плановою документацією та стандартними методиками;
- складати перспективні програми турів з метою подальшої апробації їх на ринку та виявлення рівня відповідності запитам туристів.

Для закріплення отриманих знань та відпрацювання вмій з дисципліни «Туристські ресурси України» передбачено написання контрольної роботи, яка є обов'язковою частиною роботи студента при опануванні дисципліни.

Мета написання контрольної роботи полягає у вивченні, аналізі й комплексній оцінці різноманітних видів туристських ресурсів України (або окремих її туристських регіонів), для створення конкурентоспроможного національного турпродукту.

Написання контрольної роботи, зокрема, і вивчення дисципліни в цілому сприяють патріотичному вихованню студентів, спонукають їх з більшою повагою ставитися до досягнень українського народу, високо цінити й охороняти національні природні та історичні багатства, орієнтують студентів на те, щоби спрямовувати свою майбутню професійну діяльність на активне пропагування і розвиток в'їзного і внутрішнього туризму, розвивати новітні види туризму й освоювати

інноваційні туристські програми, що цілком відповідає основним стратегічним напрямкам розвитку галузі та сучасним вимогам до підготовки кваліфікованих фахівців.

«Туристські ресурси України» тісно пов'язані з наступними дисциплінами циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки: «Історія України», «Релігієзнавство», «Культурологія»; циклом дисциплін природничо-наукової та загальноекономічної підготовки: «Рекреаційна географія», «Рекреалогія», «Туристське країнознавство»; циклом дисциплін професійної підготовки: «Рекреаційні комплекси», «Правове регулювання туристичної діяльності», «Організація туризму» та ін.

РОЗДІЛ 1 ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1.1 Загальні положення

1.1.1 Рекомендована тематика контрольної роботи з дисципліни «Туристські ресурси України» - дослідження туристсько-ресурсного потенціалу окремих регіонів України.

Відповідно до тематики студент за номером у списку в журналі академічної групи обирає адміністративно - територіальну область або туристський регіон України. Перелік областей і туристських регіонів наведений у Додатку А.

1.1.2 Назва контрольної роботи має бути короткою, відповідати обраній темі та суті досліджуваної проблеми (завдання). У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...».

Наприклад, формулювати тему можна наступним чином: «Туристські ресурси Харківської області». При написанні контрольної роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

Загальний обсяг контрольної роботи має бути не меншим 40 сторінок тексту (вступ, основна частина, висновки). Максимальна кількість сторінок не встановлюється. Вступна частина (ВСТУП) складає 2-3 сторінки, заключна частина (ВИСНОВКИ) 2-3 сторінки. Кількість сторінок з додатками не лімітується.

1.2 Структура контрольної роботи

Контрольна робота має містити такі структурні частини:
титульний аркуш;

- зміст;

- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

1.3 Вимоги до змісту та оформлення контрольної роботи

Титульний аркуш

Титульний аркуш контрольної роботи містить найменування МОНМСУ, факультету, кафедри, де виконувалася контрольна робота; прізвище, ім'я, по батькові автора; найменування дисципліни та тему контрольної роботи; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові викладача, який керує виконанням контрольної роботи; місто і рік виконання (додаток Б).

Зміст

Зміст подають на початку контрольної роботи. Він містить найменування й номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел. Приклад оформлення змісту роботи наведено в Додатку В.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності)

Якщо в контрольній роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і т. ін., їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, праворуч - їх детальне розшифрування.

Наприклад:

ТР – туристські ресурси;
 ХО – Харківська область;
 І-К Р – історико-культурні ресурси.

Вступ

Розкривають сутність і стан досліджуваної теми, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, необхідність проведення дослідження.

Далі подають загальну характеристику контрольної роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми.

Обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку

туризму та диверсифікації туристичного продукту для підприємств України. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання.

Мета і завдання дослідження.

Формулюють мету контрольної роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Наприклад: Мета контрольної роботи полягає у всебічній характеристиці туристських ресурсів Харківської області.

Для досягнення поставленої мети в роботі обов'язково вирішуються декілька основних завдань.

Наприклад: Для досягнення поставленої мети в контрольній роботі вирішувалися наступні завдання:

1. Виявлення та характеристика окремих видів туристських ресурсів.
2. Дослідження сучасного розвитку туризму в регіоні.
3. Характеристика крупних туристських центрів.
4. Визначення подальших перспектив розвитку туризму в даному регіоні.

Об'єкт дослідження — це процес або явище, що породжує необхідність дослідження, обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага дослідника, оскільки предмет дослідження визначає тему курсового проекту, винесеної на титульний аркуш як її назва.

Наприклад: Об'єктом дослідження в контрольній роботі виступають туристські ресурси Харківської області, а предметом – особливості їх структури, географії розповсюдження, потенційні запаси, сучасний та перспективний рівні використання.

Методи дослідження.

Наявність теми та завдань стає передумовою для обґрунтованого вибору методів дослідження (спостереження, порівняння, експеримент, аналіз, синтез, моделювання та ін.), потрібних для дослідження засобів (тестів, приладів та ін.), методів обробки результатів дослідження і, нарешті, способів, за допомогою яких результати дослідження будуть інтерпретовані й відповідним чином оформлені. Перераховувати методи треба не відірвано від змісту роботи, а коротко й змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності й прийнятності вибору саме цих методів.

Аналіз джерел.

Важливу частину вступу складає аналіз джерел. До них належать літературні джерела, законодавчі та нормативні акти, інтерактивні

джерела, рекламна продукція та ін. У контрольних роботах огляд дослідницької літератури має включати найбільш цінні, актуальні праці (5–10 робіт). Цей огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної і практичної новизни, значущості, переваг та недоліків розглянутих робіт. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітлення в літературі основних аспектів теми.

Структура контрольної роботи.

Вступна частина також передбачає розкриття структури контрольної роботи і стислий зміст окремих її розділів (або глав).

Наприклад: Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Перший розділ присвячений... У другому розділі подається розгорнута характеристика ... У третьому розділі викладено... Результати дослідження в систематизованому й узагальненому вигляді представлені у заключній частині.

Основна частина

Основна частина контрольної роботи – це змістовна частина. Вона поділяється на розділи, яких у контрольній роботі має бути не менше двох. У свою чергу, розділи складаються з підрозділів, пунктів. Кожний розділ починають із нової сторінки. Усі розділи роботи завершуються короткими висновками, які, в свою чергу, в переробленому та більш систематизованому й узагальненому вигляді увійдуть до заключної частини.

Проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів та підрозділів (глав, параграфів). Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ – окрему частину цього питання.

Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, треба зазначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, аналізом конкретного практичного досвіду.

У розділах основної частини контрольної роботи з дисципліни «Туристські ресурси України» на тему «Туристські ресурси ...області/регіону» рекомендується висвітлювати:

Розділ 1

Шляхом вивчення літератури окреслюють основні особливості географічного положення обраного регіону дослідження. Географічне положення слід характеризувати по відношенню як до природних, так і до економіко-географічних об'єктів, а також визначати географічні координати, протяжність, конфігурацію, площі обраних одиниць дослідження. Вивчення географічного положення пропонується проводити за наступним планом відносно положення:

- 1) на території країни (наприклад, на півдні України чи в центральній її частині);

- 2) морів, озер, великих заток, проливів, островів, річок;
- 3) визначних форм рельєфу;
- 4) кліматичних зон;
- 5) природних зон;
- а також:
- 6) «сусідське положення», тобто з якими регіонами межує;
- 7) ресурсне положення;
- 8) промислові райони;
- 9) сільськогосподарські райони;
- 10) транспортно-географічне положення;
- 11) розміщення і кількісний склад населення;
- 12) еколого-географічне положення;

Обов'язково слід зробити висновок, яким чином географічне положення впливає на розвиток туризму.

У першому розділі роботи слід також провести аналіз сучасного стану розвитку туризму в регіоні, при цьому слід скористатися статистичними матеріалами як мінімум за останніх 3-5 років, виявити тенденції, прослідкувати зміни й визначити їх причини. До основних характеристик розвитку туризму в регіоні належать:

- 1) Кількість іноземних туристів, які в'їжджали на територію.
- 2) Кількість туристів які виїжджали з області за кордон.
- 3) Кількість внутрішніх туристів.
- 4) Загальний обсяг туристського потоку.
- 5) Мета поїздки іноземних туристів до області.
- 6) Головні напрямки в'їзного туристичного потоку.
- 7) Головні напрямки виїзного туристичного потоку.
- 8) Основні показники суб'єктів туристичної діяльності:
 - кількість підприємств, що надавали послуги;
 - всього обслуговано ними туристів: в тому числі іноземних; в тому числі українських туристів (направлено за кордон, направлено по Україні);
 - обсяг наданих туристських послуг;
 - платежі до бюджету;
 - чисельність працівників суб'єктів туристичної діяльності;
- 9) Екскурсійна діяльність.

Кожний показник, який аналізується, слід порівнювати з відповідними максимальними й мінімальними значеннями по Україні, тим самим визначаючи рейтинг досліджуваного регіону з розвитку туризму. Аналіз обов'язково супроводжувати табличними та графічними матеріалами (графіки, діаграми).

Окрім статистичного аналізу, обов'язково слід виконати аналіз діючих туристських програм, виставок, ярмарків, інших туристських заходів, що сприяють створенню туристського іміджу та загального

розвитку туризму в регіоні.

Обсяг першого розділу не повинен перевищувати 20 % обсягу основної частини роботи.

Розділ 2

Другий розділ роботи присвячується характеристиці якісного і кількісного складу туристських ресурсів. Характеристику можна проводити двома способами: 1) використовуючи структурний аналіз окремих видів туристських ресурсів. Тобто в якості підрозділів розглядати природні, історико-культурні та інфраструктурні ресурси. Бажано також виділити в підрозділах пункти (Додаток Б); 2) усебічно характеризувати окремі визначні туристські центри (рекреаційні системи, туристські зони, райони, комплекси, ареали) регіонів.

При характеристиці туристських ресурсів можливе виділення *трьох основних типів*

- *природні;*
- *історико-культурні;*
- *інфраструктурні (соціально-економічні).*

До ***природних*** належать об'єкти, а також природні властивості компонентів природного середовища, їх сприятливі поєднання для організації туристської діяльності. До них належать кліматичні, курортні ресурси (бальнеологічні ресурси і лікувальні речовини - лікувальні мінеральні води і грязі, ропа, озокерит), водні (гідрологічні) ресурси (річкові системи, природні й штучні водойми, морські акваторії), пляжні, геоморфологічні (певні форми рельєфу, типи рельєфу, визначні пам'ятки геології, печери), біологічні (рослинний і тваринний світ, екосистеми) та природні пейзажі й краєвиди, об'єкти природно-заповідного фонду, штучні водойми.

До ***історико-культурних ресурсів*** належать об'єкти і явища, які мають суспільно-виховне значення і можуть бути використані для задоволення духовних і пізнавальних потреб рекреантів. До таких ресурсів належать архітектурні й археологічні пам'ятки, пам'ятні місцевості, самобутні обряди й традиції національної культури місцевого населення, фольклор і т. ін., подієві ресурси.

Інфраструктурні ресурси представлені туристською і загальною інфраструктурою, яка включає матеріально-технічну базу засобів розміщення, частину матеріального виробництва, яка безпосередньо забезпечує потреби туризму і рекреації, а також зайняті в туризмі трудові ресурси, сукупність підприємств сфери дозвілля, розваг, послуг, підприємств транспорту та зв'язку, наукових та навчальних установ.

Зміст цього розділу ілюструють малюнками, схемами, графіками, фотоматеріалами та картографічними матеріалами. ***Результатом роботи над цим розділом є складання карти комплексної оцінки туристських ресурсів регіону.***

Розділ 3

Третій розділ роботи складається з двох підрозділів.

У першому підрозділі (3.1) на основі 1 і 2 розділу контрольної роботи необхідно визначити основні проблемні моменти, які стосуються використання туристських ресурсів у регіоні, намітити можливі шляхи їх вирішення та описати подальші перспективи розвитку туризму. Другий підрозділ третього розділу - розробка нового виду туристського продукту (туру або екскурсії по регіону). Для прикладу в даних рекомендаціях наводиться послідовність розрахунку нового туру. Послідовність дій і розрахунки з організації екскурсії ідентичні.

3.2 Формування програми та обчислення економічних показників туру

3.2.1 Формування програми туру і прямих витрат на його організацію.

В даному підрозділі необхідно:

- скласти програму туру, коротко описати об'єкти туристської привабливості за маршрутом подорожі та визначити екскурсії, які входять до вартості туру, а також ті, що пропонуватимуться факультативно (див. приклад у табл. 1).

- розрахувати вартість проживання в засобах розміщення за весь тур;
- визначити собівартість екскурсій, які входять до туру.

Таблиця 1 - Програма релігійно-пізнавального автобусного туру «Визначні релігійно-культурні центри України»

<i>День 1.</i>
Виїзд групи з Харкова. Тематична екскурсія «Три світові релігії в Харкові». Переїзд до Донецької обл. Екскурсія по Святогірській Свято-Успенській лаврі. Святогірська лавра - третя на Україні. Була відкрита в 2004 р., проте історія самого монастиря сягає кінця XVI ст. Основними об'єктами екскурсії є: комплекс монастирських споруд із печерами: Успенський собор, монастирські стіни з вежами, келії, готель. Екскурсія до печерних церков Олексіївської, Антонія і Феодосія, Миколаївської, на могилу Іоана затворника (факультативна). Розміщення на туристській базі «Святогір'я». Нічліг.
<i>День 2.</i>
Сніданок на туристській базі «Святогір'я». Переїзд до Кам'янця - Подільського. Оглядова екскурсія містом. Відвідання Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець», який включено до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Переїзд до Тернополя. Розміщення на туристській базі «Галичина». Нічліг.

<i>День 3.</i>
Сніданок на туристській базі «Галичина» Експерсія до Свято-Успенської Почаївської Лаври. Свято-Успенська Почаївська лавра – друга православна святиня України. Основними об'єктами експерсії є комплекс споруд Почаївської лаври: Успенський собор, печерна церква, келії, архіерейський будинок, надбрамний корпус, 64-метрова дзвіниця, Троїцький собор, джерело чудотворної води, яке зцілює віруючих від усіляких хвороб. Серед головних святинь: відбиток стопи Богородиці, Чудотворна ікона пресвятої Богородиці, нетлінні моці столітнього ігумена Іова. Вільний час. Експерсія «Історичні пам'ятки Тернополя» (факультативна). Нічліг.
<i>День 4</i>
Сніданок на туристській базі «Галичина». Експерсія до всеукраїнського центру греко-католицької церкви на Україні. Зарваниця - центр греко-католицької церкви, який було збудовано рекордними темпами в непримітно маленькому селищі. Основними об'єктами експерсії є комплекс споруд Зарваниці, що являють собою цікавий приклад культової архітектури рубежу тисячоліть: величезний собор Зарваницької Матері Божої, 75-метрова чотириярусна дзвіниця, архітектурна композиція ікони Матері Божої Зарваницької, надбрамна церква і каплиця на цілюшому джерелі. Переїзд до Києва. Розміщення в готелі «Голосіївський». Оглядова експерсія «Вечірній Київ» (факультативна). Вечеря в готелі. Нічліг.
<i>День 5.</i>
Сніданок в готелі. Тематична експерсія «Київ – духовна столиця України». Переїзд до Харкова.

У даному прикладі наведена програма автобусного пізнавального туру, які найбільш характерні для організації на території нашої держави. Проте складання програми таких турів має певні особливості, як то: значна кількість факультативних експерсій, які реалізуються туристам за додаткову плату, включення в маршрут пересування 1-2 нічних переїзди для здешевлення вартості туру, вибір бюджетних засобів розміщення для ночівлі, харчування по системі ВВ (тільки завтрак).

До прямих витрат по туру належать розміщення туристів в закладах розміщення, харчування, експерсійне обслуговування та страхування туристів.

Розрахунок вартості проживання в засобах розміщення за весь тур і собівартість експерсій, які входять до туру слід навести в окремих таблицях (див. приклад таблиць 2 і 3).

Таблиця 2 - Собівартість проживання і харчування в закладах розміщення по туру на 1 туриста за весь тур

Назва закладу розміщення та кількість днів перебування	Вартість, грн.	
	за 1 добу	разом за тур
Туристська база «Святогір'я» + сніданок (1 доба)	110	110
Туристська база «Галичина» + сніданок (2 доби)	124	248
Готель «Голосіївський» + сніданок (1 доба)	156	156
Разом за тур:	514	

В прямих витратах по туру враховуються лише ті екскурсії які входять до його вартості (не факультативні).

Таблиця - 3 Характеристика й собівартість екскурсій

Назва екскурсії	Кількість годин	Собівартість на 1 туриста, грн.
«Три світові релігії в Харкові»	3	45
Екскурсія по Святогірській Свято-Успенській лаврі	4	35
Екскурсія до Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець»	4	30
Екскурсія до Свято-Успенської Почаївської лаври	3	30
Екскурсія до всеукраїнського центру греко-католицької церкви на Україні- Зарваниці.	4	35
«Київ – духовна столиця України»	4	45
Разом по туру:		220,0

Вартість страхового поліса залежить від програми страхування, терміну перебування туристів у поїзді, розміру страхової суми та інших факторів; для проведення розрахунків приймемо розмір страховки для подорожуючих по території нашої держави на рівні 1,5 грн. на день з однієї особи.

3.2.2 Формування накладних витрат

У даному підрозділі необхідно:

- розрахувати вартість проїзду по маршруту;
- визначити величину витрат на керівника групи.

Накладні витрати (умовно-змінні витрати) це ті витрати по туру, які розподіляються на кожного туриста. До них в першу чергу належать вартість проїзду по маршруту та витрати на керівника групи. У практиці організації автобусних турів до загальної вартості транспортного обслуговування не включається проїзд учасників туру до місця зустрічі групи від місць постійного проживання. Наприклад, якщо автобусний тур починається в м. Львів, то вартість, наприклад, залізничного проїзду з Харкова (місця постійного проживання туриста) до м. Львова і в зворотньому напрямку буде оплачена туристом самостійно. Організацію такої доставки може за домовленістю взяти на себе турагенція, від якої

подорожує турист, або турист організовує даний трансфер самостійно.

При розрахунку вартості внутрішньомаршрутних переїздів потрібно враховувати як проїзд із початкового пункту маршруту до кінцевого, так і передбачені програмою туру радіальні екскурсійні виїзди. Собівартість заправки автобуса розраховується за 1 км пробігу і рахується шляхом простого перемноження отриманого загального кілометражу по туру на відповідну суму. В реальній практиці вона може бути визначена різними шляхами і залежатиме від того, чи є транспортний засіб власністю підприємства, чи його залучають на правах оренди. Якщо транспортний засіб є власністю підприємства, то у вартість транспортного обслуговування включається його заправка паливом, оплата праці водіїв, проїзд по платним дорогам та ін. Якщо транспортний засіб орендується то орендна плата розраховується за 1 км пробігу. Для спрощення розрахунків приймемо даний показник на рівні 5,5 грн. за 1 км. Відповідно розрахунок вартості проїзду буде виглядати наступним чином: 1 720 км * 5,5 грн. = 9460 грн. на всю групу туристів.

Керівник групи (кваліфікований фахівець туристського супроводу і повноважний представник підприємства – туроператора, що організує тур) закріплюється за групою туристів на весь час здійснення туру. Формування витрат на керівника групи наведено в табл. 4.

Таблиця 4 - Витрати на керівника групи

Стаття витрат	Сумма, грн.
Страховий поліс (6 діб * 1,5 грн.)	9
Добові витрати (6 діб* 30 грн.)	180
Проживання й харчування	514
Разом:	703

Отримані суми витрат за проїзд та витрат на керівника групи при подальших розрахунках розподіляються на кількість осіб у групі (в даному прикладі приймемо, що її складають 30 осіб).

Знаючи прямі й змінні витрати, розрахуємо сумарну собівартість туру і занесемо ці розрахунки до табл. 5.

Таблиця 5 - Собівартість організації туру на 1 особу, грн.

Стаття витрат	Сума грн.
Прямі витрати	
Проживання й харчування (сніданок)	514
Страховий поліс	9
Екскурсії	220
Разом	743
Накладні витрати	
Вартість проїзду на автобусі	9460*
Витрати на керівника групи	703*

* – без розподілу на кожного туриста

Крім розглянутих витрат, підприємство-туроператор обов'язково несе витрати з оренди офісу, виплати заробітної плати співробітникам, рекламування та ін. - це так звані умовно-постійні витрати, які при розрахунку обмеженої собівартості турпродукту не враховуються.

3.2.3 Формування загальної собівартості й кінцевої ціни туру

У даному підрозділі необхідно послідовно:

- скласти графік завантаження засобів розміщення (коефіцієнт наповнення туристської групи) за заїздами протягом встановленого самостійно студентом періоду;
- визначити кількість обслужованих туристів за заїздами;
- визначити загальну собівартість витрат туру в розрахунку на одну особу;
- розрахувати величину комісійної винагороди й норми прибутку;
- визначити кінцеву ціну туру.

Для формування кінцевої ціни туру туроператорові необхідно визначитися з кількістю туристів у групі (здебільшого кількість обумовлюється вмістимістю транспортного засобу) і відповідним бронюванням місць у засобах розміщення, які підприємство - туроператор зобов'язане буде оплачувати, навіть при недоборі туристів у групі. Передбачимо, що сприятливий сезон для реалізації розглянутого в прикладі туру триває з початку квітня по кінець жовтня (по два тури на місяць). Природньо, що попит на даний тур неоднаковий протягом даного періоду, що викликає ризик недозавантаженості туру, відповідно при розрахунках необхідно брати не 100 % завантаження, а середній коефіцієнт завантаження в кожному із заїздів. Приклад розрахунку кількості обслужованих туристів із урахуванням кількості заїздів і середнього коефіцієнта завантаження наведений у табл. 6.

Таблиця 6 - Прогноз кількості обслужованих туристів по туру

№ п/п	Заїзд	Коефіцієнт завантаження, %	Кількість туристів
	з 04.04. по 10.04	70	21
2	з 18.04 по 24.04	70	21
3	з 01.05 по 07.05	90	27
4	з 16.05 по 22.05	90	27
5	з 06.06 по 12.06	80	24
6	з 20.06 по 26.06	80	24
7	з 04.07 по 10.07	70	21
8	з 17.07 по 23.07	70	21
9	з 01.08 по 06.08	70	21
10	з 22.08 по 26.08	70	21
11	з 05.09 по 11.09	70	21
12	з 19.09 по 25.09	80	24
13	з 03.10 по 09.10	80	24
14	з 17.10 по 22.10	70	21
	Разом:		318

Далі визначимо загальну собівартість туру з урахуванням запланованої кількості туристів по заїздах із різним коефіцієнтом завантаження, а результати розрахунків занесемо до табл. 7.

Таблиця 7 - Визначення загальної собівартості туру на одного туриста по заїздах, грн.

Витрати, грн	Кількість обслугованих туристів		
	21 (заїзди № 1,2, 7-11, 14)	24 (заїзди № 5,6, 12,13)	27 (заїзди № 3,4)
Прямі витрати	743	743	743
Накладні витрати:			
Вартість проїзду на автобусі по маршруту	450	394	350
Витрати на керівника групи	34	29	26
Загальна собівартість туру	1277	1166	1119

Кінцева реалізаційна ціна туру вираховується за формулою 1.1

$$Ц_{кін} = C * N_{пр} + \Phi_{ком}, \quad (1.1)$$

де $Ц_{кін}$ – кінцева ціна реалізації туру;

C – собівартість туру;

$N_{пр}$ – норма прибутку;

$\Phi_{ком}$ – фіксована комісія туристським агентам.

Комісія туристським агентам. В практиці організації автобусних турів пізнавального спрямування прийнято комісійну винагороду виплачувати у вигляді фіксованої суми за кожен проданий турпакет. Розмір агентської комісії здебільшого залежить від кінцевої ціни туру і встановлюється туроператором самостійно. Прийmemo для розрахунку даного прикладу комісійну винагороду на рівні 110 грн. Комісійна винагорода утримується турагентом самостійно з коштів, отриманих від продажу туру.

Розмір *норми прибутку* визначається як відсоток від собівартості туру і може знаходитися в діапазоні від 30 до 60 %. Прийmemo норму прибутку на рівні 30% від собівартості туру.

Результати формування кінцевої реалізаційної ціни туру наводяться в табл. 8.

Таблиця 8 - Формування кінцевої реалізаційної ціни туру

Показники	Кількість обслугованих туристів	Кількість обслугованих туристів	Кількість обслугованих туристів
	21 (заїзди № 1,2, 7-11, 14)	24 (заїзди № 5,6,12,13)	27 (заїзди № 3,4)
Загальна собівартість туру	1277	1166	1119
Норма прибутку (30%)	380	349	335
Комісія туристським агентам	110	110	110
Кінцева ціна туру	1767	1625	1564
Округлена ціна туру	1770	1625	1570

Отримані точні результати кінцевої реалізаційної ціни туру округляються до цілих чисел для спрощення подальших розрахунків.

3.2.4 Розрахунок доходу від реалізації туру

У даному підрозділі необхідно розрахувати дохід від реалізації туру за заїздами протягом сезону. Дані розрахунки проводяться на основі кількості обслугованих туристів по заїздах і кількості заїздів за сезон (табл. 6), а також розрахованої норми прибутку по кожному із заїздів за кожний реалізований тур (табл. 8). Розрахунок доходу від реалізації туру за сезон наведено в табл. 9.

Таблиця 9 - Розрахунок доходу від реалізації туру за сезон

№ п/п	Заїзд	Кількість туристів	Норма прибутку, грн.	Дохід, грн.
1	З 04.04. по 10.04	21	380	7980
2	З 18.04 по 24.04	21	380	7980
3	З 01.05 по 07.05	27	335	9045
4	З 16.05 по 22.05	27	335	9045
5	З 06.06 по 12.06	24	349	8376
6	З 20.06 по 26.06	24	349	8376
7	З 04.07 по 10.07	21	380	7980
8	З 17.07 по 23.07	21	380	7980
9	З 01.08 по 06.08	21	380	7980
10	З 22.08 по 26.08	21	380	7980
11	З 05.09 по 11.09	21	380	7980
12	З 19.09 по 25.09	24	349	8376
13	З 03.10 по 09.10	24	349	8376
14	З 17.10 по 22.10	21	380	7980
	Разом:	318		115434

Слід зазначити, що отриманий розмір доходу від реалізації даного туру вирахований для підприємства-туроператора з урахуванням діяльності всіх його партнерських агенцій і підрозділів.

3.2.5 Розрахунок фінансових результатів від реалізації туру

Для визначення фінансових результатів від реалізації туру необхідно провести розрахунки валового прибутку, результатів від операційної діяльності й чистого прибутку.

Валовий прибуток визначається як різниця між отриманим доходом від продажу туру і собівартістю послуг.

Результат від операційної діяльності визначається як різниця між валовим прибутком і сумою адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

Чистий прибуток визначається як різниця між результатами від операційної діяльності та податком на прибуток. При цьому діюча ставка податку на прибуток береться рівною 23%.

Для вирахування зазначених показників необхідно знати загальну величину експлуатаційних витрат підприємства-туроператора і віднести певну їх частину на собівартість розробленого туру з метою їх покриття за

рахунок його організації. Приклад розміру й структури витрат підприємства-туроператора за поточний рік наведений в табл. 10.

Таблиця 10 - Експлуатаційні витрати підприємства-туроператора за рік

Статті витрат	Сума, тис. грн.
Собівартість послуг	556,9
Адміністративні витрати	92,3
Витрати на збут	98,8
Інші операційні витрати	110,2
Разом:	852,2

Для того, щоб визначити, який розмір витрат підприємство-туроператор повинне покрити за рахунок даного туру, необхідно з'ясувати, яка питома вага в структурі продажів буде доводитися на його реалізацію. Для прикладу припустимо, що вона становитиме 10%. Відповідно 10% від витрат туроператора мають бути віднесені на його собівартість. Так само слід розподілити адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

Результати фінансової діяльності туристського оператора від організації туру наведено в табл. 11.

Таблиця 11 - Фінансові результати від реалізації туру

Показники	Сума, грн.
Чистий дохід	115,4
Собівартість послуг	55,6
Валовий прибуток	59,8
Адміністративні витрати	9,2
Витрати на збут	9,8
Інші операційні витрати	11,0
Результати від операційної діяльності	29,8
Податок на прибуток (23%)	6,8
Чистий прибуток	23,0

За результатами розрахунків зазначимо, що за рахунок реалізації розробленого нового турпродукту - релігійно-пізнавального автобусного туру «Визначні релігійно-культурні центри України» підприємство-туроператор зможе отримати 23,0 тис. грн. чистого прибутку.

3.2.6 Оцінка ефективності розробленого туру

Оцінити ефективність нового турпродукту можливо за допомогою показників: чиста рентабельність продажу і чиста рентабельність витрат.

Чиста рентабельність продажу визначається як співвідношення чистого прибутку від реалізації турпродукту і чистого доходу (формула 1.2):

$$ЧР_n = \frac{ЧП}{ЧД} * 100 \% \quad (1.2)$$

де $ЧР_n$ – чиста рентабельність продажу;

$ЧП$ – чистий прибуток;

$ЧД$ – чистий дохід.

$$ЧР_{п} = \frac{23,0}{115,4} * 100 = 19,9 \%$$

Чиста рентабельність витрат визначається як відношення чистого прибутку до суми собівартості послуг та інших витрат (формула 1.3):

$$ЧР_{с} = \frac{ЧП}{С + Пз} * 100 \% \quad (1.3)$$

де $ЧР_{с}$ – чиста рентабельність витрат;

$С$ – собівартість наданих послуг;

$Пз$ – інші витрати (сума витрат на збут, адміністративних витрат, інших операційних витрат):

$$ЧР_{в} = \frac{23,0}{55,6 + 9,2 + 9,8 + 11,0} * 100 = 26,8 \%$$

Отримані результати розрахунків свідчать про те, що розроблений тур є достатньо ефективним і доцільним для впровадження в практику діяльності туристських підприємств.

Висновки

Логічним завершенням контрольної роботи є висновки. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подають у вигляді окремих лаконічних положень, рекомендацій. Дуже важливо, щоби вони відповідали поставленим завданням. Викладати зміст висновків можливо в два способи: суцільний текст із абзацами або нумерований список.

Список використаних джерел

Список використаних джерел свідчить про рівень володіння навичками роботи з інформаційними джерелами. Він має містити бібліографічний опис праць, використаних під час роботи над темою. До списку використаних джерел слід вносити лише ті, на які в тексті були зроблені посилання. Кожний бібліографічний запис має свій порядковий номер і записується з нового рядка. Скласти список використаних джерел слід у відповідності до Наказу ВАК України №63 від 26 січня 2008 року «Про внесення змін у правила оформлення бібліографічного опису у списку джерел».

Додатки

Додатки – це бажана частина контрольної роботи, що використовується для більш повного висвітлення теми. За змістом додатки дуже різноманітні. Це можуть бути копії документів, таблиці, карти, графіки, схеми, фотоматеріали, ілюстрації та ін. Додатки оформлюються як продовження контрольної роботи на останніх її сторінках.

РОЗДІЛ 2 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

2.1 Загальні вимоги

Текст контрольної роботи оформлюють за допомогою комп'ютерного набору і друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора World розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом. У разі необхідності можна також використати папір форматів у межах від 203 x 288 до 210 x 297 мм і подати таблиці й ілюстрації на аркушах формату А3.

Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 20 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм.

Шрифт друку - чорного кольору середньої жирності.

Друкарські помилки, описки, графічні неточності, які виявилися під час написання, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою та нанесенням на тому самому місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту рисунка). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Заголовки структурних частин контрольної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком та текстом має дорівнювати 2 інтервалам.

Кожну структурну частину проекту треба починати з нової сторінки.

2.2 Нумерація та оформлення графічного і табличного матеріалу

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою контрольної роботи є титульний аркуш, який підлягає загальній нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних - номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини курсового проекту, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 4. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими

ставлять крапку. У кінці номера підрозділу крапки не ставлять, наприклад: «2.3» (третьій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в контрольній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, вносять до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу.

Номер ілюстрації має складатися з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (Рис. 2.2 - другий рисунок другого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Наприклад: Рис. 2.2 Діаграма прибуття туристів до Київського туристського регіону 2006-2011 рр.

Цифровий матеріал, як правило, має оформлюватися у вигляді таблиць.

За логікою побудови таблиці її підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику (назви показників роботи суб'єктів туристичної діяльності), головці чи в них обох, а не у графах; присудок таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) - у прографці (фактичні значення показників, кількість осіб, тис. грн.), а не в головці чи боковику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику - всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці мусить бути якомога коротшим. Боковик, як і головка, потребує лаконічності, спільні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним. Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі - лапками. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. З абзацного відступу розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер

таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Таблиця 1.2 - Категорійність та кількість закладів розміщення в Харківському регіоні.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці

Наприклад: Продовж. табл. 1.2

2.3 Загальні правила посилання на використані джерела

При написанні контрольної роботи обов'язково треба робити посилання на:

- 1) інформаційні джерела зі списку використаних джерел;
- 2) наведені в тексті контрольної роботи ілюстрації;
- 3) наведені в тексті контрольної роботи таблиці;
- 4) наведені наприкінці контрольної роботи додатки.

Посилання в тексті контрольної роботи на інформаційні джерела слід зазначати відповідно до порядкового номера джерела у списку використаних джерел і виділяти двома квадратними дужками. Коли використовують відомості з джерел із великою кількістю сторінок, у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання.

Наприклад: у роботі [23], у працях [1-7], [18, с. 32].

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації.

Наприклад: згідно з рис.1.2 можливо зазначити ...

На всі таблиці необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено.

Наприклад: у табл.1.3 наведено

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись»,

Наприклад: див. табл. 1.3, див. рис. 1.2.

2.4 Загальні вимоги і правила цитування

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

1. Текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням

особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий».

2. Цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається; кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

3. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

4. Цитування не повинно бути ані надмірним, а ні недостатнім, тому що як те, так і інше не багато знижує рівень наукової праці.

5. Якщо необхідно виявити ставлення автора до наукової роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання (?), (!).

6. Якщо автор контрольної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується в круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (підкреслено мною. – М.П.), (розбивка моя. – М.П.).

У контрольній роботі не рекомендується вести виклад від першої особи однини: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається» і т. ін. – чи множини: «Ми отримуємо», «Ми спостерігаємо», «Ми маємо» тощо. Допускаються звороти із збереженням першої особи множини, в яких включається займенник «ми», тобто вживаються означено-особові речення: «спостерігаємо», «встановлюємо», «маємо на увазі» та ін.

В окремих випадках можна використовувати вирази: «на наш погляд», «на нашу думку», або «на думку автора Контрольної роботи», або «на основі зробленого аналізу можна стверджувати...», або «дають підстави вважати, робити висновки...» та ін.

При згадуванні в тексті прізвищ (вчених, дослідників, діячів галузі) їх ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем.

2.5 Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел є обов'язковим елементом контрольної роботи, він містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Відомості про кожне літературне джерело

записують відповідно до існуючих правил бібліографічного опису друкованої праці. (Наказ ВАК України №63 від 26 січня 2008 року «Про внесення змін у правила оформлення бібліографічного опису у списку джерел»). Складають бібліографічний опис кожного джерела мовою, на якій його видано.

2.6 Додатки

Додатки оформлюють як продовження контрольної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

Наприклад:

Додаток А

Динаміка числа туристів, які прибували до Кримського туристського регіону.

РОЗДІЛ 3 ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

До захисту контрольної роботи допускаються студенти, які у встановлений термін здали на кафедру належним чином оформлену контрольну роботу на перевірку керівникові й усунули всі недоліки, виявлені після перевірки. У разі відсутності оформленої й захищеної контрольної роботи студент не допускається до складання заліку з дисципліни «Туристські ресурси України».

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи (з опорою на ілюстративний матеріал - демонстрація мультимедійної презентації);
- запитання до автора;
- відповіді студента на запитання щодо змісту;
- рішення щодо оцінки роботи;
- виставлення оцінок.

Доповідь необхідно готувати заздалегідь у формі усного виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити; якими методами це досягнуто; стислі висновки по кожному розділу роботи, пропонувані

розробки нових видів туристичного продукту та загальні перспективи подальшого розвитку туризму в регіоні. Доповідь студента не має перевищувати за часом 5-7 хвилин. Бажано щоб доповідь студента по контрольній роботі супроводжувалась показом ілюстративного матеріалу (мультимедійна презентація). Під час захисту студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі запитання та зауваження.

Результати виконання та захисту контрольної роботи складають частину (20) балів підсумкового контролю з дисципліни і розподіляються наступним чином:

1- 5 балів – відповідність змісту контрольної роботи методичним рекомендаціям;

1-5 балів – правильність оформлення та своєчасність виконання контрольної роботи;

1-5 балів – доповідь та презентація контрольної роботи;

1-5 балів – захист контрольної роботи (відповіді на питання).

РОЗДІЛ 4 РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ДЛЯ НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Закон України «Про внесення змін до закону України «Про туризм», від 18 листопада 2003 року, № 1282- IV.
2. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія районування: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 395
3. Географічна енциклопедія України: в 3 т. К. : “Українська радянська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 1989
4. Заставний Ф. Д. Географія України: у 2 кн. – Львів: Світ, 1994. – 472 с.
5. Івченко А. С. Вся Україна. – К. : ДНВН «Картографія», 2006. – 656 с.
6. Курортні ресурси України. – К. : ЗАТ “Укрпрофоздоровниця”, “ТАМЕД”, 1999. – 344 с.
7. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів “Намісто Славутича”.- К., 1997. – 264 с.
8. Рутинський М. Й. Географія туризму України: навчально-методичний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 160 с.
9. Стафійчук В. Рекреалогія: навч. посібник. – Львів: Знання, 2005. – 259 с.
10. Туристські ресурси України / під ред. О. І. Лугова. – К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1996. – 352 с.
11. Україна. Туристична карта. Масштаб 1 : 1 250 000. – К. : Державне науково-виробниче підприємство “Картографія”, 2002 р.
12. <http://www.mincult.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства культури і

- туризму України –
13. <http://www.tourism.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів України
 14. <http://www.greentour.com.ua> - Спілка сприяння сільського зеленого туризму України
 15. <http://www.ruraltourism.com.ua> - Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні)
 16. <http://www.all-kurort.kiev.ua> –Санаторно-курортний комплекс України
 17. <http://www.atour.com.ua> – Активний туризм в Україні
 18. <http://www.conference-service.com.ua> – діловий туризм в Україні
 19. <http://www.heritage.com.ua> - Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень)
 20. <http://www.ukrmuseum.org.ua> - Музейний простір України
 21. <http://www.7chudes.in.ua> - Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України»
 22. <http://www.dikanka-turism.narod.ru>- Сайт Туристична Диканщина
 23. <http://www.tourism.crimea.ua> - Офіційний Інтернет-сайт Криму “Крим туристичний”
 24. <http://www.tour.crimea.com>. - Туристичний сервер Криму
 25. <http://www.tourism-carpathian.com.ua> - Рада з туризму Карпатського регіону
 26. <http://www.ko-tourism.gov.ua> - Офіційний туристичний сайт Київщини -
 27. <http://www.odessa.ua> - Офіційний сайт міста Одеса
 28. <http://www.tourism.rv.ua> - Інформаційно-туристичний центр Рівненщини
 29. <http://www.tourism.lviv.ua> - Інформаційно-туристичний центр Львівщини
 30. <http://www.ch-turizm.com.ua> - Інформаційно-туристичний центр Чернігівщини
 31. <http://www.transcarpathiatour.ua>. Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області
 32. <http://www.ternotour.com.ua> - Презентаційний туристичний сайт Тернопільщини
 33. <http://www.artkavun.kherson.ua> - Регіональний інформаційний портал Херсонщини «АРТКАВУН»
 34. <http://www.crimea-portal.gov.ua> - Рада Міністрів АР Крим
 35. <http://www.mintourism.crimea-portal.gov.ua> - Міністерство курортів і туризму АР Крим
 36. <http://www.vin.gov.ua> - Вінницька ОДА
 37. <http://www.voladm.gov.ua> - Волинська ОДА

38. [http:// www.adm.dp.ua](http://www.adm.dp.ua) - Дніпропетровська ОДА
39. [http:// www.donoda.gov.ua](http://www.donoda.gov.ua) - Донецька ОДА
40. [http:// www.zhitomir-region.gov.ua](http://www.zhitomir-region.gov.ua) - Житомирська ОДА
41. [http:// www.carpathia.gov.ua](http://www.carpathia.gov.ua) - Закарпатська ОДА
42. [http:// www.zoda.gov.ua](http://www.zoda.gov.ua) - Запорізька ОДА
43. [http:// www.if.gov.ua](http://www.if.gov.ua) - Івано-Франківська ОДА
44. [http:// www.kyiv-obl.gov.ua](http://www.kyiv-obl.gov.ua) - Київська ОДА
45. [http:// www.kr-admin.gov.ua](http://www.kr-admin.gov.ua) - Кіровоградська ОДА
46. [http:// www.oda.lg.ua](http://www.oda.lg.ua) - Луганська ОДА
47. [http:// www.loda.gov.ua](http://www.loda.gov.ua) - Львівська ОДА
48. [http:// www.city-adm.lviv.ua](http://www.city-adm.lviv.ua) - Офіційний портал Львівської міської ради
49. [http:// www.mykolayiv-oda.gov.ua](http://www.mykolayiv-oda.gov.ua) - Миколаївська ОДА
50. [http:// www.oda.odessa.gov.ua](http://www.oda.odessa.gov.ua) - Одеська ОДА
51. [http:// www.obladmin.poltava.ua](http://www.obladmin.poltava.ua), www.kultura.pl.ua - Полтавська ОДА
52. [http:// www.rv.gov.ua](http://www.rv.gov.ua) - Рівненська ОДА
53. [http:// www.state-gov.sumy.ua](http://www.state-gov.sumy.ua) - Сумська ОДА
54. [http:// www.oda.te.gov.ua](http://www.oda.te.gov.ua) - Тернопільська ОДА
55. [http:// www.kharkivoda.gov.ua](http://www.kharkivoda.gov.ua) - Харківська ОДА
56. [http:// www.oda.kherson.ua](http://www.oda.kherson.ua) - Херсонська ОДА
57. [http:// www.adm-km.gov.ua](http://www.adm-km.gov.ua) - Хмельницька ОДА
58. [http:// www.oda.ck.ua](http://www.oda.ck.ua) - Черкаська ОДА
59. [http:// www.oda.cv.ua](http://www.oda.cv.ua) - Чернівецька ОДА
60. [http:// www.regadm.cn.ua](http://www.regadm.cn.ua) - Чернігівська ОДА
61. [http:// www.kmv.gov.ua](http://www.kmv.gov.ua) - Київська міська державна адміністрація
62. [http:// www.sevastopol-adm.gov.ua](http://www.sevastopol-adm.gov.ua) - Севастопольська міська державна адміністрація

Перелік областей / туристських регіонів України для вибору теми
контрольної роботи

№ в списку журналу академічної групи	Назва області/ туристського регіону
1	Автономна республіка Крим.
2	Вінницька область.
3	Волинська область.
4	Донецька область.
5	Дніпропетровська область.
6	Житомирська область.
7	Запорізька область.
8	Закарпатська область.
9	Івано - Франківська область.
10	Київська область.
11	Кіровоградська область.
12	Львівська область.
13	Луганська область.
14	Миколаївська область.
15	Одеська область.
16	Полтавська область.
17	Рівненська область.
18	Сумська область.
19	Тернопільська область.
20	Харківська область.
21	Хмельницька область.
22	Херсонська область.
23	Черкаська область.
24	Чернівецька область.
25	Чернігівська область.
26	Поліський туристський регіон
27	Карпатський туристський регіон
28	Подільський туристський регіон
29	Центральний туристський регіон
30	Східний туристський регіон
31	Причорноморсько-Азовський туристський регіон

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА

Факультет менеджменту

Кафедра туризму і готельного господарства

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни “ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ”
на тему: _____

Виконав:
студент (ка) 3- го курсу
_____ групи
П.І.Б _____

Перевірив:
к.г.н., доцент кафедри
туризму і готельного
господарства
Покоłodна М.М.

Харків - 2011

Приклад оформлення змісту контрольної роботи	
ЗМІСТ	стор.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	6
1.1 Характеристика географічного положення	6
1.2 Сучасний рівень розвитку туризму	8
РОЗДІЛ 2 ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТСЬКИХ РЕСУРСІВ	12
2.1 Природні туристські ресурси.....	12
2.1.1 Кліматичні ресурси.....	12
2.1.2 Гідрологічні ресурси.....	14
2.1.3 Геоморфологічні ресурси.....	16
2.1.4 Біологічні ресурси.....	18
2.1.5 Курортні ресурси	20
2.1.6 Ресурси об'єктів природно-заповідного фонду.....	23
2.2 Історико-культурні туристські ресурси.....	27
2.2.1 Архітектурно-містобудівні ресурси.....	27
2.2.2 Археологічні ресурси	29
2.2.3 Біографо-соціальні ресурси.....	31
2.2.4 Етнографічні особливості регіону.....	33
2.2.5 Подієві ресурси.....	35
2.2.6. Музеї, театри, галереї.....	37
2.3 Інфраструктурні туристські ресурси.....	39
2.3.1 Характеристика засобів розміщення.....	39
2.3.2 Транспортні ресурси.....	42
2.3.3 Підприємства сфери дозвілля і розваг.....	44
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	46
3.1 Проблеми і перспективи використання туристських ресурсів області/регіону.....	46
3.2 Розробка пропозицій із раціоналізації використання туристських ресурсів.....	50
3.2.1 Формування програми туру і прямих витрат на його організацію.....	54
3.2.2 Формування накладних витрат	58
3.2.3 Формування загальної собівартості й кінцевої ціни туру.....	59
3.2.4 Розрахунок доходу від реалізації туру.....	60
3.2.5 Розрахунок фінансових результатів від реалізації туру.....	61

3.2.6 Оцінка ефективності розробленого туру.....	62
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
ДОДАТКИ.....	68

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи
з дисципліни

«ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»

(для студентів 3 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання
за напрямом підготовки «Туризм»)

Укладач **ПОКОЛОДНА** Марія Миколаївна

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*

Редактор *О. Ю. Кригіна*

Комп'ютерне верстання *О. А. Балашова*

План 2011, поз. 489 М

Підп. до друку 15.11.2011

Друк на ризографі

Зам №

Формат 60 x 84 /16

Ум. друк. арк. 1,88

Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011 р.